

OB RAZSTAVI RAJKA TERPINA

Vegaste, že na pol razpadajoče, s škodljani pokrite lesene rudarske hiše, tesno stisnjene v ozke ulice ali postavljene v steni hrib, ženice s gabami na obrazu, z zaskrbljenimi pogledi v očeh, sklonjene nad čipkami, skratka dolina Idrije se s svojimi značilnostmi in lepoto je motivika slik, ki nam jih je razstavil Rajko Terpin v rajhni, s prijazni dvorani kluba mladih v Idriji.

Rajko Terpin je že čel drugi letnik akademije za upodabljajočo umetnost. Četal je v svojem svetu stare Idrije, v katerega se je podal že na začetku svojega likovnega snovanja. Njegovo zanimanje je usmerjeno v preteklost, iz katere skuša iztrgati nekaj romantike, ki se zdí, da jo danes v času naglega napredka ne potrebujemo, čeprav se pri tem dostikrat varamo. Takšna njegova slikarska dejavnost nam ohranja podobo tiste Idrije, ki se danes pred nami unika v ozke senčne grepe, unika pred načinom novega življenja in pred spremembami, ki jih to življenje terja. Rajko je še v obdobju iskanja lastnega izraza; mislim, da je na pravi poti, posebno še, ker je njegov motivični svet neizčrpen, vedno privlačen in ki ga lahko znova in znova doživljamo.

Ob tej razstavi sem pomislil še na eno vlogo, ki bi jo lahko opravljal mladinski klub. Koliko je slikarjev amaterjev, ki so tolikokrat slikali in bodo še slikali prav isto, mogoče s manj iskreno roko in poznavanjem skrivnosti slikarske umetnosti, pa vendar s nič manjšim navdušenjem? Vsem tem ljudem bi lahko klub omogočil napredek v njihovem prizačevanju s tem, da bi jih privabil v svoj krog in jim omogočil strokovno vodstvo. Mogoče bi se tudi povabili strokovnjaki in umetniki, ki bi s svojimi predavanji marsikomu približali lepoto in razvoj slikarske umetnosti.

- b m -

POZABljena BAZOVICA

Ondan smo bili na Bazovici. Sredi vasi smo zavili na levo in potem v gmajno. Tam med bori se dviga spomenik štirim bazoviškim žrtvam: Bidovcu, Marušiču, Milošu in Valenciju. Na tem mestu so pred 26 leti odjeknili streli, pod katerimi so omahnil štirje primorski mladenci... Zberamo se okrog spomenika; besede nam zastane, jo v borih se z rahlim šumom lovi burja. Tedaj se pevci vstopijo v polkrog in z občutkom, ki ga ni mogoče ponarečiti, zapojejo "bazoviško"... Mi smo ubežniki, mi smo izgnanci ... ni pa verjame v naše porlad..."

Vsako jesen zamejski Slovenci priredijo pred spomenikom spomin-ske svečanosti. Tudi letos so se bili zbrali. Pogledamo trakeve

na vencih in beremo: Slovenska kulturno gospodarska zveza, Slovenska skupnost, ANPI, Federazione provinciale PSI itd., same organizacije s Tržaskega: prav nobane ni z naše strani... Niti Zveza borcev niti Socialistična zveza in tudi ne katerekoli druga organizacija ali ustanova se ni spomnila, da so bazoviški junaki padli tudi za nas.

V časnikih beremo o milijonskih prehodih čez "odprto" mejo: lepo in prav, saj je to cznanjaj že Frašeren v svojih človekoljubnih in svobodoljubnih željah. Ko gremo proti Trstu, srečujemo fičke, natovorjene s pralnimi stroji - tudi to je prav, a da ob velikih proslavah vsaj enkrat na leto, če že ne tudi kdaj vmes, svobodna Primorska, Slovenija, Jugoslavija nimajo uradne osebe, ki bi položila venec k spomeniku, je narodna sramota!

Imeli smo nekoč celo Bazoviško brigado, danes pa ni človeka, ki bi se potrudil na bazoviško gmajno do spomenika, ki je le dober kilometer od meje. Italijani spoštujejo svoje padle, kar jim je vsekakor v čast. Vsako leto o vahtih pride v Kobarid od poslanstvo iz Italije. Predstavniki prinesejo vence in imajo mašo.

Mi smo na svoje junake začeli pozabljati.

T.P.

NA TEMO "S.MOKRETIKA"

Na plenarni seji CK Zveze komunistov Slovenije 30. septembra 1966 je Mitja Ribičič, govorč o upravi državne varnosti, povedal, da ni bilo takšnih političnih zlorab, ki bi zahtevale disciplinsko odgovornost članov centralnega komiteja, da ni bilo zlorab, ki bi prerasle v zaroto, frakcijski boj za oblast in da v takšnem smislu ni bilo simbioze med centralnim komitejem in UDV.

Nato je izjavil /kot poroča Delo 1. oktobra t.l./ tole: "Zato pa je bil izvršni komite zelo črno povezan z oblastjo. Mimo predstaviških in državnih organov je razpolagal in odločal. Brez hajke moramo prepovedati tak način dela." /V prostem govoru po televiziji je Ribičič označil "odločanje" za neekakšno pooblastilo "in bianco".

Človeku se ob tem vailjujajo nekatera vprašanja in mišli. Kako se je naša najnaprednejša organizacija /oziroma njen vrh/ mogla postaviti nad samoupravljalce? Če je Mitja Ribičič mislil takó, kakor zdrava človeška pamet razume njegove besede, potem je popolnoma jasno, da to "razpolaganje in odločanje" smemo šteti za kršenje ustave. Zakaj pa potem imamo ustavno sodišče, če ne za to, da brani in ohranja ustavnost? Zakaj v tem primeru ni nastopilo? Kje imamo zagotovilo, da se ustava